

SPIS TREŚCI

Od Autora.....	11
1. Podstawowe pojęcia i definicje	13
Ewolucja epidemiologii	15
Współczesne podejście epidemiologiczne	18
Czynniki gospodarza.....	19
Czynniki środowiskowe i swoiste czynniki etiologiczne	20
Współdziałanie czynników	21
2. Zapobieganie chorobom	23
Zapobieganie pierwszej fazy (podstawowe).....	25
Zapobieganie drugiej fazy	28
Zapobieganie trzeciej fazy (rehabilitacja)	28
3. Ocena stanu zdrowia zbiorowości	30
Pojęcie zdrowia i choroby	30
Negatywne i pozytywne mierniki zdrowia	32
Markery biologiczne ekspozycji i choroby	32
4. Badanie umieralności	35
Umieralność niemowląt	36
Wskaźnik śmiertelności	38
Tablice wymieralności	38
5. Badanie rozpowszechniania chorób (zachorowalność i chorobowość)	39
Rozpoznanie i klasyfikacja chorób	39
Mierniki epidemiologiczne rozpowszechniania chorób w populacji.....	40
Współczynnik zapadalności	43
Współczynnik chorobowości.....	44
Dobór mierników stanu zdrowia populacji	47
6. Źródła informacji o stanie zdrowia zbiorowości	48
Dane o zgonach	48
Zasady wyboru rozpoznań	49
Dane o chorobach	50

Zgłoszenia chorób zakaźnych.....	51
Zgłoszenia chorób i zatruc zawodowych.....	52
Zgłoszenia nowotworów złośliwych	53
Choroby podlegające obowiązkowej rejestracji	54
Dane o przyczynach niezdolności do pracy	54
Statystyki szpitalne	55
Statystyki leczenia otwartego	56
Dane dotyczące inwalidztwa	57
Dane z masowych badań profilaktycznych	57
Specjalne organizowane badania stanu zdrowia ludności	58
7. Strategia badań epidemiologicznych	59
Badania epidemiologiczne opisowe	60
Badania analityczne (etiologiczne).....	61
Badania eksperymentalne (interwencyjne).....	61
8. Epidemiologia opisowa.....	65
Charakterystyka osób	65
Zmienność występowania chorób w czasie (zmienność czasowa)	72
Zmienność występowania chorób w zależności od miejsca	75
Migracja populacji w analizach geograficznych	79
9. Badania obserwacyjne retrospektywne (kliniczno-kontrolne)	81
Wybór grupy przypadków	83
Wybór grupy kontrolnej.....	84
Liczba grup kontrolnych	87
Reprezentatywność materiału.....	88
Badania kliniczno-kontrolne ułożone w „gnieździe” lub badania gniazdowe	89
Paradoks Berksona	90
Obciążenia wyników badania wynikające z różnej wykrywalności choroby.....	92
Źródła innych obciążeń	94
Znaczenie zmiennych zakłócających wyniki badania	95
10. Badania obserwacyjne prospektywne (kohortowe).....	97
Wybór kohorty ekspozowanej.....	100
Wybór kohorty kontrolnej	101
Zbieranie danych o narażeniu i skutkach zdrowotnych	101
Liczebność badanych w grupach.....	103
Zalety i wady metody prospektywnej.....	103
11. Badanie eksperymentalne (losowe badania kontrolowane)	105
Formułowanie głównego celu badania eksperymentalnego	107
Poziom wyjściowy i końcowy eksperymentu.....	107
Czynnik doświadczalny.....	109
Sposoby wykonywania zabiegów	111
1. Model doświadczenia w układzie ciągłym.....	111
2. Model doświadczenia w układzie naprzemiennym	112
3. Model doświadczenia z układem zabiegów różnoczasowych	113
Populacja eksperymentalna	113

Przydział zabiegów w układach ciągłych	115
Przydział zabiegów w układach naprzemiennych.....	118
Liczebność jednostek doświadczalnych	122
Badanie sekwencyjne.....	122
Standaryzacja warunków przebiegu doświadczenia.....	125
Analiza wyników	126
Problemy natury etycznej.....	126
Losowe badania kontrolowane w medycynie zapobiegawczej	128
12. Wczesne wykrywanie chorób (badanie przesiewowe)	131
Wybór choroby	132
Wykrywalne stadium przedkliniczne choroby	133
Badania przesiewowe w ochronie zdrowia publicznego	134
Rak szyjki macicy	134
Rak sutka	135
Rak oskrzelopochodny	135
Rak okrężnicy	136
Rak żołądka.....	136
Nadciśnienie tętnicze krwi	136
Choroby naczyń wieńcowych	137
Cukrzyca.....	137
Jaskra	138
Gruźlica	138
Choroby przewlekłe oskrzeli.....	138
Badanie niemowląt i dzieci	139
Ocena wczesnych i odległych korzyści zdrowotnych badań przesiewowych.....	139
Porównywanie umieralności.....	142
Porównywanie chorobowości	142
Porównywanie czasu przeżycia	142
Ocena metodą eksperymentalną	143
Ocena metodą obserwacyjną	143
13. Metody oceny trafności diagnozy lekarskiej	145
Definicja choroby.....	146
Trafność pomiaru.....	149
Krzywa ROC (<i>receiver operating characteristic</i>)	153
Wielokrotne badania diagnostyczne.....	154
Badania diagnostyczne równoległe.....	154
Badania diagnostyczne seryjne	155
14. Wnioskowanie o czynnikach ryzyka i przyczynowości chorób	156
Dowody na rzecz związków przyczynowych	157
Zależność bezwarunkowa i warunkowa.....	161
15. Metody analizy wyników badań epidemiologicznych nad czynnikami ryzyka i etiologią choroby.....	163
Obliczanie ryzyka względnego w badaniach prospektywnych i eksperymentalnych.....	163
Obliczanie ryzyka względnego w badaniach retrospektywnych (kliniczno-kontrolnych)	165